

Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Τερέζα Πεντζοπούλου - Βαλαλά

Περίληψη

Η θεολογία του Αριστοτέλη σφράγισε την ιστορία της δυτικής μεταφυσικής. Συνδέθηκε με το μεγάλο πρόβλημα του «αντικειμένου της μεταφυσικής» το οποίο προκάλεσε πολλές και συχνά αντικρουόμενες ερμηνείες και οδήγησε στην διάκριση γενικής και ειδικής μεταφυσικής (*metaphysica generalis – metaphysica specialis*).

Πηγή για την θεολογία του Αριστοτέλη είναι κυρίως το βιβλίο Λ των *Μετά τὰ Φυσικά*, ο χαμένος διάλογος *Περὶ φιλοσοφίας*, το *Περὶ οὐρανοῦ*, το 8ο βιβλίο της *Φυσικῆς Ἀκροάσεως*.

Στην εισήγηση γίνεται κατ' αρχάς αναφορά στην Αριστοτελική διατύπωση «πρώτη φιλοσοφία ή θεολογική» και στην συνέχεια αναλύονται οι τρεις θεμελιώδεις αντιλήψεις που απεικονίζουν την έννοια του θεού στον Αριστοτέλη:

- τὸ πρῶτον κινουὺν ἀκίνητον
- κινεῖ ὡς ἐρώμενον
- καὶ ἔστιν ἡ νόησις νοήσεως νόησις

Οι ερμηνείες των θεμελιωδών αυτών συλλήψεων της θεολογίας του Αριστοτέλη προκάλεσαν και προκαλούν και σήμερα συζητήσεις γύρω από δύο βασικά ερωτήματα:

- Ο θεός (πρῶτον κινουὺν ἀκίνητον) ως τελικό αίτιο είναι και ποιητικό αίτιο;
- Ο θεός (ως καθαρή νόησις) έχει γνώση του κόσμου;

Υποδεικνύονται ορισμένες ενδιαφέρουσες θέσεις.